

стан економічної безпеки підприємства [4]. Важливим моментом стала реалізація проектів PROZZORO та інших. Наявність такого рішення на державному рівні стала підставою для реалізації подібних систем та інструментів на окремих приватних підприємствах, де вони з успіхом працюють.

У підсумку треба наголосити на тім, що коли не займатись системно питаннями економічної безпеки підприємницької діяльності на загальнодержавному рівні, то ніякі інновації не допоможуть покращити рівень економічної безпеки на українських підприємствах та в країні в цілому.

Список використаних джерел:

1. Андрощук Г. А. Економічна безпека підприємства: захист комерційної таємниці : моногр. / Г. А. Андрощук, П. П. Крайнев. – К. : Вид. дім «Ін Юре», 2000. – 400 с.
2. Доронін А. І. Бізнес-розвідка / А. І. Доронін. – 2-е изд. – М. : «Ось-89», 2003. – 384 с.
3. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – ст. 141.
4. Пуригіна О. Г. Маркетинг : навч. посіб. / О. Г. Пуригіна, С. Е. Сардак, В. В. Джинджоян. – Дніпропетровськ : Інновація, 2010. – 241 с.
5. Сардак С. Е. Науково-методичні основи управління розвитком виробництва у національній економіці : моногр. / С. Е. Сардак, В. В. Джинджоян. – Дніпропетровськ : Інновація, 2010. – 175 с.
6. Соснін А. С. Менеджмент безпеки підприємництва : навч. посіб. / А. С. Соснін, П. Я. Пригунов. – К. : Вид-во Європ. ун-та, 2002. – 357 с.

Тімар І. В., Весела В. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ІННОВАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

В сучасних економічних умовах, які супроводжуються обмеженням джерел економічного зростання, скороченням капіталовкладень в оновлення засобів виробництва, розвитком нових знань, загострюється необхідність активізації інноваційних шляхів розвитку економіки України.

Вперше результати впливу інновацій на результати діяльності господарюючих суб'єктів було досліджено відомим австрійським економістом Й. Шумпетером. З того часу інноваційні чинники розвитку економічних систем стали предметом розгляду великої кількості українських та закордонних дослідників, які доводять,

що інновації є вагомим фактором зростання конкурентоспроможності і забезпечення економічної безпеки підприємств. Отже економічне зростання і безпека підприємств та держави в цілому відчутно залежать від інноваційної активності, ефективність якої відображають позиції країни у соціально-економічному розвитку національних господарств.

За показниками економічної конкурентоспроможності, в рейтингу, що складено Всесвітнім економічним форумом, Україна останні роки посідала від 73 до 85 позиції (рис. 1)

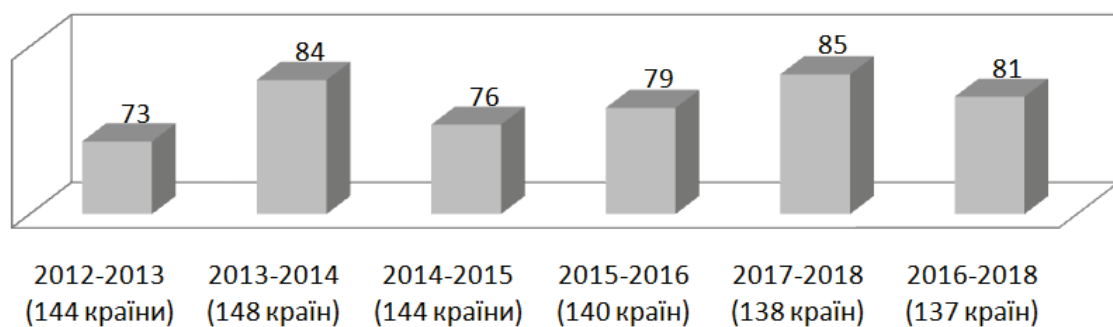

Рис. 1. Динаміка позицій України в рейтингу країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index) [1]

Незважаючи на покращення рейтингу України в 2017–2018 рр. на чотири пункти, позиції нашої країни було погіршено по чотирьох із дванадцяти показників, а саме 13 пунктів втрачено за ефективністю ринку праці, 3 пункти за інфраструктурою, 2 пункти за вищою освітою і професійною підготовкою, та 9 пунктів за інноваційною складовою. У 2013–2014 рр. наша країна за оцінками інноваційної складової індексу глобальної конкурентоспроможності посідала найнижче (93) місце за останні п'ять років. Протягом 2014–2017 рр. поступово покращувала свої позиції, але в 2017–2018 рр. різко їх погіршила (табл. 1).

Найвищі позиції наша країна мала за показником наявності вчених та інженерів, а найнижчі – за державними закупівлями новітніх технологій і продукції та видатками на дослідження та розвиток. В 2015–2017 рр. спостерігались суттєві покращення українських позицій за усіма показниками, але в 2017–2018 рр. за всіма показниками крім наявності вчених та інженерів було втрачено набуті позиції на 2–16 пунктів. Отже в 2017–2018 рр. втрачено темпи зростання показників інноваційної активності України, спостерігаються негативні тенденції, що виражаються

у втраті раніше досягнутих позицій в рейтингу індексу глобальної конкурентоспроможності.

Таблиця 1. Позиція України за інноваційною складовою індексу глобальної конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index) [1]

Показники	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
Інноваційна спроможність	100	82	52	49	51
Якість науково-дослідних інститутів	69	67	43	50	60
Видатки компаній на дослідження і розвиток	112	66	54	68	76
Взаємозв'язки університетів з промисловістю у сфері ДіР	77	74	74	57	73
Державні закупівлі новітніх технологій і продукції	118	123	98	82	96
Наявність вчених та інженерів	46	48	29	29	25
Інновації в цілому	93	81	54	52	61

Підвищення конкурентоспроможності національної економіки потребує активізації інноваційної діяльності на основі реалізації державної інноваційної політики і формування інноваційних стратегій на рівні підприємств враховуючи сучасні тенденції інноваційної сфери. Розв'язання проблем, пов'язаних з інноваційним розвитком національних підприємств, вимагає на державному рівні реалізації заходів, спрямованих на:

- розробку і впровадження дієвої програми, основною метою якої є підтримка та стимулювання інноваційної активності підприємств;
- розробку і впровадження системи державних гарантій інновацій, що направлені на застосування сучасних технологій, зокрема ресурсоефективних;
- забезпечення сприятливого інвестиційного клімату, в першу чергу з метою залучення коштів іноземних інвесторів.

Розробка та впровадження інструментарію державного регулювання та управління інноваціями сприятиме підвищенню результативності інноваційної діяльності, досягненню цілей економічного, соціального, інноваційного розвитку, та як наслідок зростанню конкурентоспроможності економіки України в цілому.

Список використаних джерел:

- 1 Позиція України в рейтингу країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності 2017–2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-2>

- 2 Колісник В. О. Перспективи розвитку інвестиційної діяльності в Україні / В. О. Колісник, І. В. Тімар // Матеріали XIII міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених «Наукові дослідження у Східній Європі». – Т. 1. – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – 328 с.
- 3 Гринько Т. В. Щодо інноваційного потенціалу як складової інноваційної активності підприємств / Т. В. Гринько // Економіст. – 2010. – № 2. – С. 15–16.
- 4 Гринько Т. В. Формирование механизма инновационного развития предприятия / Т. В. Гринько // Инвестиції: практика та досвід. – 2011. – № 7. – С. 18–22.
- 5 Гринько Т. В. Сутність інноваційної активності підприємства та її оцінка / Т. В. Гринько, Г. В. Єрмакова // Бізнес Інформ. – 2011. – №11. – С. 62–64.
- 6 Бикова В. Г. Розвиток національної інноваційної системи в умовах глобалізації економічних процесів / В. Г. Бикова, А. Г. Буштрук // Економіка і менеджмент – 2013: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку : зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф. – Т. 6 : Проблеми та перспективи інноваційного розвитку: держава, регіон, галузь, суб'єкт господарювання. – 24–25 квітня 2014 року. – Дніпропетровськ : Видавець Біла К. О., 2014. – С. 20–22.

К. е. н. Хуторської П. О., Степура В. А.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

УПРАВЛІННЯ ПРОДУКТОВИМ ПОРТФЕЛЕМ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах активізації інтеграційних процесів критично зростає потреба у формуванні ефективного продуктового портфеля організації, відповідно до ринкової ситуації, що сприяє ефективному використанню підприємством матеріально-сировинних, фінансових, технологічних ресурсів для виготовлення продукції з низькими витратами і забезпечує отримання бажаного прибутку. Умови функціонування українських підприємств сьогодні характеризуються високим рівнем динамічності і невизначеності, що обумовлює потребу використання гнучких інструментів стратегічного аналізу, таких, що дозволяють швидко реагувати на ринкові зміни.

З метою дослідження інструментів портфельного аналізу, запропонуємо власне узагальнююче визначення продуктового портфеля підприємства. Так, це співвідношення і склад окремих напрямків діяльності та продуктів, що розглядаються в стратегічній перспективі; набір товарів, брендів або марок, які є на різних стадіях життєвого циклу, відповідають можливостям організації та враховують конкретні умови зовнішнього середовища, сильні й слабкі сторони.